

عنوان مقاله:

سبک شناسی انتقادی نامه شاه تهماسب صفوی به سلطان سلیمان عثمانی با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی

محل انتشار:

مجله مطالعات زبانی و بلاغی، دوره 12، شماره 26 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسندگان:

Amirhossein Salek - دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی

Mohammadmir Jalali - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول)

خلاصه مقاله:

«زبان» محمل ایدئولوژی است؛ و «قدرت» همواره «زبان» را در راستای سیطره خویش به کار گرفته است. مقاله حاضر به تحلیل سبک شناختی و بررسی بخش های نامه ای از شاه تهماسب صفوی به سلطان سلیمان عثمانی از دیدگاه تحلیل گفتمان انتقادی اختصاص دارد. این نامه یکی از مهمترین نامه هایی است که در جریان پیمان صلح «آماسیه» و در حوالی سال ۹۶۲ ه.ق از ایران به سوی دربار عثمانی فرستاده شده است. نگارندگان ابتدا متن این نامه مطول را براساس دست نویس موسوم به «جنگ فرامین و منشآت» محفوظ در کتابخانه مجلس به شماره ۳۳۴۹ تصحیح و سپس بخشی از آن را با مبنا قراردادن رویکرد اجتماعی-نشانه شناختی فرکلاف و به کمک راهبردهای رویکرد اجتماعی-شناختی ون دایک و نیز بر اساس یکی از مولفه های الگوی جامعه شناختی-معنایی ون لیوون، همچنین با کمک گرفتن از ابزارهای سبک شناسی انتقادی تحلیل و تفسیر کرده اند. این پژوهش نشان می دهد که چگونه «قدرت» زبان را در راستای ترویج و تثبیت ایدئولوژی و اهداف خود به کار گرفته است. فراوانی بالای رمزگان نهاد دین در سطح ساختاری و نیز کمیت و کیفیت ترکیبات رمزگانی در سطح فرایندی نشان دهنده جهت گیری ایدئولوژیکی دستگاه صفوی و نیز تکیه نهاد قدرت بر نهاد دین و گفتمان دینی است. در این نامه، گفتمان هایی نظیر حقانیت و برتری مکتب شیعه را در عنصر زبانی «شاخص» نیز می توان مشاهده کرد. ویژگی های زبانی این متن، همچنین نشانگر «اقتدار» سیاسی- نظامی دستگاه صفوی هنگام عقد پیمان آماسیه است.

کلمات کلیدی:

زبان و ایدئولوژی، تحلیل گفتمان انتقادی، سبک شناسی انتقادی، شاه تهماسب صفوی، سلطان سلیم عثمانی، جنگ فرامین و منشآت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2075450>

